

РЕШЕНИЕ

№ 1138

гр. София, 14.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-23, в публично заседание на двадесет и девети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Анна Ненова

при участието на секретаря Димитринка Анг. И.а
като разгледа докладваното от Анна Ненова Търговско дело №
20211100901784 по описа за 2021 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 55, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

С първоначалната си искова молба по делото ищецът „С.С.И О.“ ЕАД излага твърдения, че е акционерно дружество с едноличен собственик на капитала министърът на образованието и науката. Дейността на дружеството е експлоатация и стопанисване на студентски столове, общежития, бюфети, клубове и други заведения за обществено хранене, търговия и културен отдих и отдаване под наем на дълготрайни активи. Дружеството задоволява нуждите на една социална група – студентите, която попада в групата социално слаби лица. Основно задължение на дружеството е да поддържа предоставените му за стопанисване студентски общежития и столове, като средствата за извършване на основни ремонти и обзавеждане на сградите се осигуряват от държавния бюджет.

На 12.10.2020г. с ПМС № 720, Министерският съвет е приел да предостави финансови средства в размер на 32 млн. лева, предназначени за разплащане на извършените ремонти и обзавеждане на студентските общежития, като сумата е била преведена чрез МОН на 20.10.2020г. В изпълнение на законовите изисквания на чл. 28, ал. 1, т. 1 от ППЗПП, нетната експозиция на средствата на дружеството е трябвало да се разпределят в четири обслужващи финансови институции. На 06.11.2020г. една четвърт от финансовите средства са били внесени по сметка при ответника, правопреемник на „С.Ж.Е.“ АД. Сметката е била открита въз основа на рамково споразумение за открИ.е и обслужване на разплащателна

сметка от 15.10.2013г. В споразумението са били посочени и дължимите се такси. В съответствие с изискванията на чл. 28, ал. 1, т. 3 от ППЗПП на 29.10.2020г. е била открита процедура за осигуряване спазването на правилата за концентрация на паричните средства от ищеца, като е била изпратена покана до всички кредитни институции за подаване на оферта за избор на обслужващи банки, при спазване на изискванията за управление на риска, достъпност и икономическа изгодност. Отправена е била покана и до ответника, но е бил получен отказ за участие в конкурсната процедура. На 20.01.2021г., при посещение при ответника за закрИ.е на банковата сметка и прехвърляне на наличните средства в новата обслужваща Б. е била установено, че върху внесената сума от 06.11.2020г. Б.та е начислила такси - за месец ноември 2020г. такса наличност от 5 568. 01 лева, начислени на 04.12.2020г., за месец декември 2020г. такса наличност в размер на 8 649. 61 лева, начислени на 05.01.2021г., и 45 799. 62 лева, такса за съхранение на финансовите средства към 31.12.2020г., начислени на 04.01.2021г., общо 60 017. 24 лева. В останалите банки, на които през месец ноември 2020г. са били преведени суми, не е била начислявана такъв размер такса за съхранение, а такса наличност е начислила за един месец само една от банките. От 01.12.2020г. ответната Б. е променила тарифата си без да бъдат информирани клиентите. Б.та не се е съобразила с основен факт, че преведената сума е от републиканския бюджет и има специално предназначение. В уведомлението на сайта на Б.та е било записано, че считано от 01.12.2020г. влиза в сила промяна в тарифата за бизнес клиенти с прилагане на месечна такса наличност от 1.25% годишно върху левовата равностойност на сумарното дневно салдо от платежни сметки на ниво клиент за дните, в които това дневно салдо надвишава 1 млн. лева. Б.та е начислила недопустимо с обратно действие таксата за м. ноември 2020г., а за месец декември таксата е била начислена върху цялата сума, а не на сума над 1 млн. лева.

От същото уведомление се е разбирало, че Б.та е въвела нов тип годишна такса, приложима за бизнес клиенти, определена като обхват и дефинирана като размер – такса за съхранение на парични средства в края на годината – за сумарното салдо по всички сметки на ниво клиент към 31.12., приложима върху горницата над 1 млн. левова равностойност в размер от 0.65%. Таксата се явява веднъж тип годишна и втори път се прилага към 31.12. Сумата, която ищецът е превел, е била налична по сметката по-малко от 2 месеца. Новата такса е годишна, а не месечна. Не е било налице съхранение на паричната сума в продължение на цяла календарна година. След като новата такса е годишна, не е обосновано заплащането на таксата в пълен размер. Също съгласно изложеното в исковата молба, за ищеца буди недоумение обстоятелството, че при наличие на изричен отказ от страна на Б.та да участва в конкурсна процедура, тя е начислила и удържала всички възможни такси. Б.та не е спазвала Общите условия за предоставяне на платежни услуги, в сила от 23.11.2020г.

Удържаните суми ще доведат до липса на финансиране по сключени от ищеца договори с изпълнители. Не е можело да се прехвърлят средствата в новите обслужващи банки, тъй като сключените договори са влизали в сила от 01.01.2021г.

С оглед изложеното ищецът иска да бъде осъден ответникът да върне неправомерно

начислените и удържани банкови такси от 5 568. 01 лева, 8 649. 61 лева и 45 799. 62 лева, общо 60 017. 24 лева, със законната лихва за забава от датата на исковата молба (27.08.2021г.) до изплащане на вземането, както и 9 514. 96 лева изтекла лихва от датата на неправомерното удържане до предявяване на исковата молба, съответно върху сумата от 5 568. 01 лева, от 04.12.2020г. до 27.08.2021г. - 412. 96 лева лихва за забава, върху сумата от 8 649. 61 лева, от 05.01.2021г. до 27.08.2021г. – 1 440 лева лихва за забава, и върху сумата от 45 799. 62 лева, от 04.01.2021г. до 27.08.2021г. – 7 658. 71 лева лихва за забава.

Ищецът претендира и направените по делото разноски.

Още с първоначалния си отговор ответникът „Б. ДСК“ АД оспорва предявените искове по основание и размер.

Не се оспорва, че между „С.Ж.Е.“ АД, на когото ответникът е правоприемник, и ищеца е било сключено Рамково споразумение № 18/28.10.2013г. Във връзка с рамковото споразумение на 28.10.2013г. страните са сключили Договор за банкова платежна сметка споразумение „Добро дошли“ и Б.та е разкрила „Разплащателна сметка фирми“ в лева IBAN *****. Други специални условия относно разкрИ.ето и обслужването на разплащателната сметка не са били договаряни.

След влИ.ето на „С.Ж.Е.“ АД бизнес клиентите са били уведомени, че считано от датата на оперативното влИ.е ще се прилага Тарифата за бизнес клиенти на „Б. ДСК“ АД и Общи условия към договорите за открИ.е и обслужване на разплащателни сметки на бизнес клиенти и за предоставяне на платежни услуги по тях при ответника. На всички бизнес клиенти е била предоставена възможността да се запознаят с Тарифи и Общи условия в интернет портала на Б.та и в офисите ѝ. Клиентите на Б.та са били уведомени изрично, че ще се счита, че приемат промените, ако не уведомят Б.та преди влизане в сила на промените. Бизнес клиентите са разполагали с възможност в случай, че не приемат извършените промени, да се откажат от сключените договори, без да се дължи обезщетение или неустойка. Ищецът не се е възползвал от предоставената възможност да се откаже от използването на откритата от негово име разплащателна сметка, при което Б.та е продължила да предоставя услугите. Ищецът е използвал услугите на Б.та до средата на 2021г.

На 20.11.2020г. е била променена Тарифата на Б.та, влизаща в сила на 01.12.2020г. Бизнес клиентите са били уведомени за предстоящите изменения. Очакваните промени са били публикувани в интернет страницата на Б.та, както и са били поставени информационни материали в предвидените за това места в банковите салони. На 01.12.2020г. е било изпратено и електронно съобщение на имейл адреса на изпълнителния директор на ищцовото дружество с информация за настъпващите промени в Тарифата. На клиента е било обяснено, че считано от 01.12.2020г. приложимият процент за такса наличност се променя от 1% на 1.25% при запазване на действащия праг от 1 млн. лева.

Подробно е било обяснено и че се въвежда нова тарифна позиция за таксуване на клиенти, обявена като „такса за съхранение на парични средства в края на годината“, определена в размер на 0.65%. Таксата се е прилагала при ресурсна експозиция в Б.та към 31.12.2020г. над 1 млн. лева, като се е таксувала горницата. В съобщението е било посочено, че таксата наличност и таксата за съхранение на парични средства в края на годината са независими една от друга такси.

На 05.12.2020г. Б.та е начислила и събрала дължимата за месец ноември такса наличност съгласно предходната и действаща към месец ноември Тарифа за лихвите, таксите и комисионните, които Б. ДСК прилага по извършвани услуги на бизнес клиенти от 13.10.2020г. в размер на 5 568. 01 лева (т. 9.1, Раздел I) – за всеки ден, в който общото дневно салдо надвишава 1 000 000 левова равностойност в размер на 1% на годишна база върху цялото салдо.

На 04.01.2021г. Б.та е начислила и събрала дължимата годишна такса съхранение съгласно т. 11 от Раздел I от влязлата на 01.12.2020г. в сила Тарифа в размер на 45 799. 62 лева. Сумата се е дължала върху паричните средства в края на годината – за сумарното салдо по всички сметки на ниво клиент към 31.12., приложима върху горницата над 1 млн. обща левова равностойност и възлизаща в размер на 0.65%.

На 05.01.2021г. Б.та е начислила и събрала дължимата за месец декември такса наличност, съгласно влязлата в сила тарифа – т. 9.1 от Раздел I – за всеки ден, в който общото дневно салдо надвишава 1 000 000 левова равностойност в размер на 1.25% на годишна база.

На 20.01.2021г. по искане на ищеца от разплащателната сметка да били преведени 7 991 000 лева по негова сметка в „УниКредит Булбанк“ АД.

На 27.01.2021г. от Б.та е получена молба на ищеца, съдържаща възражение за размера на начислените от Б.та такси. В отговор Б.та е обяснила, че е спазила всички законови изисквания и уговорки, договорени между страните, при начисляването и събирането на таксите.

Ищецът е дължал такса наличност по разплащателната сметка за месец януари 2021г. – 5 283. 24 лева, дължима на 05.02.2021г. Удържана е била сума от 597. 39 лева наличност по сметката и е дължима сума от 4 685. 85 лева. Поради неплащане на дължимите такси по разплащателната сметка на 18.05.2021г. сметката е била закрыта.

Сметката на ищеца в ответната Б. е обикновена разплащателна сметка, без специално предназначение и страните не са се договаряли при постъпване на средства със специално предназначение да бъдат прилагани различни от установените в тарифата на Б.та условия.

В отговора подробно в табличен вид е направена поденна разбивка на начислените такси с описани дните, наличностите и дължимите суми на таксите.

Прави се възражение за прихващане на претендираните суми с остатък от задълженията на ответника за такса наличност за месец януари 2021г., възлизаща в размер

на 4 685. 85 лева, също уточнена в табличен вид.

Ответникът претендира направените по делото разноси, включително юрисконсултско възнаграждение.

С допълнителната си искова молба ищецът поддържа предявените искове. Имейлът на ищеца от 02.12.2020г. е бил изпратен до С.М. като физическо лице. Оспорва се още възражението за прихващане. Ищецът не дължи такса за месец януари 2021г. поради характера на средствата по сметката, като таксата е начислена и за целия месец.

С допълнителния отговор ответникът изцяло поддържа възраженията, оспорванията и правните си доводи.

Поддържа изпращането на имейла от 02.12.2020г. и подробно изяснява обстоятелства по изпращането му. Отново излага съображения по основателното и законосъобразно начисляване на таксите, включително по размер. Потвърждават се таблиците за дължимите суми на таксите.

Като акцесорни се оспорват лихвите за забава. Лихвите се оспорват и по размер.

Ответникът поддържа направеното възражение за прихващане.

С допълнителна молба, представена в първото открито съдебно заседание, страната уточнява, че възражението за прихващане е във връзка с претендираната от ищеца сума от 45 799. 62 лева.

Във връзка с естеството на начислените и събрани процесни такси от Б.та е заявено, че с оглед настоящата регулаторна и финансова обстановка, която се характеризира със свръхликвидност в банковата система, „Б. ДСК“ АД, както и другите търговски банки, опериращи в България, са задължени да плащат определени суми към БНБ под формата на отрицателни лихви върху минималните задължителни резерви, като тези суми се увеличават с увеличаване на размера на средствата, които клиентите държат по сметките си в Б.та. Т.е. за Б.та възникват обективни разходи, свързани с държането на клиентски средства в по-големи размери. Поради това, с цел да отрази допълнителните разходи, които възникват за нея във връзка с услугата, Б.та начислява съответните такси. За да не засегне увеличената цена всички ползватели на услугата, включително тези, които държат малки наличности, Б.та е въвела диференцирано увеличение на цената чрез обособяването на две допълнителни такси, които да се единствено от клиенти, които ползват разплащателната си сметка за държане на по-големи суми, съобразно с техния размер (над 1 000 000 лева).

След приключване на устните състезания по делото от страните са представени писмени защиты.

По предявените искове

Съдът като съобрази фактите и доказателствата по делото, поотделно и в тяхната съвкупност, възприема от фактическа страна следното:

Ищецът е акционерно дружество с едноличен собственик на капитала Министерство на образованието и науката и с предмет на дейност експлоатация и стопанисване на студентски столове, общежития, бюфети, клубове и други заведения за обществено хранене, търговия и културен отдих и отдаване под наем на дълготрайни активи.

С Решение № 720 от 12.10.2020г. на Министерски съвет, по реда на чл. 13 и чл. 15, ал. 1 от ЗПП, е било дадено съгласие за увеличение на капитала на дружеството чрез парична вноска в размер на 32 000 000 лева, което да се извърши от министъра на образованието и науката, упражняващ правата на едноличния собственик, като средствата се използват за саниране, ремонт и обзавеждане на студентските общежития, собственост на ищцовото дружество.

Съгласно протокол от 20.10.2020г. министърът на образованието и науката е взел решение за увеличение на капитала на „С.С.И О.“ ЕАД, при промяна в устава му, като обстоятелството е било вписано в търговския регистър по партидата на дружеството по заявление на представляващия ищеца - С.М., съгласно вписванията в търговския регистър при Агенция по вписванията (вписване 20201103145913). Същевременно с бюджетно платежно нареждане от 20.10.2020г. по сметка на ищеца в „Централна кооперативна Б.“ АД е била преведена сумата от 32 000 000 лева с основание увеличаване на капитала, като документът също е бил представен при вписването в търговския регистър.

С платежно нареждане за кредитен превод от 06.11.2020г. част от сумата – 8 000 000 лева, е била преведена по сметка на ищеца в ответната Б. - IBAN *****.

Към тази дата по сметката е имало наличност от 17 939. 68 лева, което е било до 30.11.2020г. От 01.12.2020г. до 31.12.2020г. сумите са варирали незначително, като към 31.12.2020г. наличността е била общо от 8 046 095. 62 лева.

Обстоятелствата се установяват от представените по делото платежни нареждания и протоколни решения, съответно вписванията в търговския регистър при Агенция по вписванията. Преводът на сумата от 8 000 000 лева по сметка на ищеца при ответника не е спорно по делото обстоятелство.

Не е спорно също, че открИ.ето на сметката е било през 2013г., в „С.Ж.Е.“ АД („Е.“ АД), търговско дружество (Б.), която се е вляла в „Б. ДСК“ АД от 30.04.2020г. (вписване 20200430152842 в търговския регистър).

По-конкретно между ищеца и „С.Ж.Е.“ АД („Е.“ АД) е имало сключен Договор за банкова платежна сметка споразумение „Добре дошли“ от 28.10.2013г. (за разкрИ.е на

разплащателна сметка в лева) и Рамково споразумение № 18/28.10.2013г. Документите са представени по делото.

В рамковото споразумение са били уговорени конкретни такси и комисионни, а всички останали са били определяни по Тарифата за такси и комисионни на „С.Ж.Е.“ АД. В договора от ищеца изрично е било посочено, че се е запознал и приема Общите условия на „С.Ж.Е.“ АД за банкови сметки и платежни услуги на корпоративни клиенти, както и със събираните от страна на Б.та такси и комисионни за операции по сметките.

В Общите условия (т. I.1) е било посочено, че при промяната им Б.та е длъжна да предостави информация на титуляра на хартиен или друг дълготраен носител (например електронен носител или съобщение на интернет страницата, което отговаря на изискванията на ЗПУПС) най-малко един месец преди датата, на която промените влизат в сила. Ако титулярът не е уведомил Б.та, че не приема промените преди датата, на която те влизат в сила, се е считало, че той ги е приел (т. I-4).

От 01.04.2020г., във връзка с извършваното преобразуване при „С.Ж.Е.“ АД и „Б. ДСК“ АД, на сайта на „Б. ДСК“ (интернет страница www.dskbank.bg) е било публикувано уведомление до бизнес клиентите и лица свободни професии на „Е.“ АД – че от датата на оперативното влИ.е, планирано за началото на месец май, независимо дали е било извършено вписване в търговския регистър или не, спрямо бизнес клиентите, които не ползват индивидуално уговорени условия, ще се прилага Тарифата за бизнес клиенти на „Б. ДСК“ АД, както и приложимите при „Б. ДСК“ АД Общи условия – включително Общи условия към договори за открИ.е и обслужване на разплащателни сметки на бизнес клиенти и за предоставяне на платежни услуги по тях. Също в уведомлението е било посочено изрично, че ако клиент не приеме промените, има право да се откаже писмено от сключените договори, по силата на който ползва банкови услуги, преди датата на влизане в сила на промените, без да дължи обезщетение или неустойка.

По делото за обстоятелството се представя извлечение от интернет страницата на ответната Б.. Не е спорно, че поне към 01.05.2020г. техническото влИ.е между банките е било извършено.

Не се установява от страна на ищеца да са правени възражения по Общите условия на „Б. ДСК“ АД или той да се е отказал писмено от договора от 28.10.2013г.

Съгласно Общите условия към договори за открИ.е и обслужване на разплащателни сметки на бизнес клиенти и за предоставяне на платежни услуги по тях при „Б. ДСК“ АД, бизнес клиенти са били лицата, регистрирани по българското или чуждо законодателство и осъществяващи стопанска дейност на законно основание като търговци по смисъла на ТЗ (т. 2.2). По откритата разплащателна сметка Б.та е извършвала платежни услуги – внасяне на пари в брой, теглене на пари в брой, изпълнение и получаване на наличен паричен превод, изпълнение и получаване на кредитен превод, изпълнение на директен дебит и плащане на директен дебит. Върху авоарите по разплащателните сметки се е начислявала лихва, когато такава е била предвидена в лихвения бюлетин на Б.та. За открИ.ето поддържането и

обслужването на разплащателната сметка, за извършване на всички видове платежни операции, за поддържане на определени наличности по разплащателните сметки, както и за закрИ.е на сметката по искане на клиента, титулярът е заплащал такси и комисионни, съгласно Тарифа на Б.та (т. 16.1). Таксата за поддържане на наличности се е начислявала за дните, в които общото дневно салдо по разплащателните сметки на клиента, надвиши посочени в Тарифата дневни прагове, на база 360 дни за годината и реален брой дни в месеца (т. 16.2). Б.та е удържала таксата до 5-то календарно число на текущия месец за изтекъл предходен месец, като таксата се е удържала от открита в Б.та разплащателна сметка на клиента в лева, по която е имало достатъчно средства за покрИ.е на дължимата сума. (т. 16.2.3). Съгласно т. 26.1 от Общите условия, Б.та е уведомявала титулярите за всички промени в Общите условия, лихвения бюлетин и Тарифата на Б.та, включително отнасящи се до промени в предоставяните платежни услуги, и за датата, на която промените влизат в сила, чрез съобщение на определени за това места в банковите салони, както и чрез публикуване на промените в интернет страницата на Б.та; променените условия титулярът е можел да получи при поискване на хартиен носител в офис на Б.та.

Според дейвалата към 06.11.2020г. Тарифа за лихвите, таксите и комисионните, които „Б. ДСК“ прилага по извършвани услуги на клиенти (бизнес клиенти), е била дължима, освен другото, месечна такса наличност по платежни сметки на клиент (разплащателни, особени, ескроу, ликвидационни) за бизнес клиенти, които не са финансови институции – за всеки ден, в който общото дневно салдо надвишава 1 000 000 левова равностойност – 1% на годишна база върху цялото салдо.

От 01.12.2020г. тази такса по Тарифата е била вече 1.25%, както и е била въведена (т. 11 от Тарифата) нов тип годишна такса, приложима за бизнес клиенти, определена като обхват и дефинирана като размер като такса за съхранение на парични средства в края на годината – за сумарното салдо по всички сметки на ниво клиент към 31.12. (включително депозити и сметки на трети лица), приложима върху горницата над 1 млн. левова равностойност – 0.65%.

За тези промени в тарифата на Б.та за бизнес клиенти е било направено уведомление на 01.12.2020г. в Интернет страницата на Б.та. За обстоятелството се представя извлечение от страницата. Не се оспорва, че уведомлението е било и в банковите салони на ответната Б..

Не се установява ищецът да е възразил по измененията в тарифата.

Съобщение за изменението е било изпратено и на електронната поща на С.М. на 02.12.2020г. от специалист „Връзки с корпоративни клиенти“ при ответника с добавен и линк към интернет страницата на Б.та. Не се твърди, нито се установява представляващият ищцовото дружество С.М. да е имал качеството представляващ и на друго юридическо лице (търговско дружество) бизнес клиент на Б.та, освен ищцовото дружество.

При паричната наличност по сметката на ищеца за месец ноември 2020г. съгласно дейвалата Тарифа за лихвите, таксите и комисионните, които „Б. ДСК“ прилага по

извършвани услуги на клиенти (бизнес клиенти), е била начислена такса наличност в размер на 5 568. 01 лева и сумата удържана на 04.12.2020г. (25 дни за наличност 8 017 939. 68 лева, съответно 1% такса), а при прилагане на измененията от 01.12.2020г. - за месец декември 2020г., при съществуващата наличност (31 дни и 1.25% такса), е била начислена такса наличност в размер на 8 649. 61 лева, удържани на 05.01.2021г. Била е начислена и такса съхранение върху сумарното салдо по сметката на ищеца към 31.12.2020г. (за сума над 1 000 0000 лева при 8 046 095. 62 лева наличност, съответно 0.65% такса) - 45 799. 62 лева, удържани на 04.01.2021г. Таксите са били удържани от откритата при ответника разплащателна сметка на ищеца в лева, по която е имало достатъчно наличност. Удържането на сумата от общо 60 017. 24 лева не е спорно по делото.

От доказателствата по делото се установява съответствие между размера на начислените такси по Тарифата на ответника (в първоначалния вариант и след изменението), съответно на база общото дневно салдо, при надвишение от 1 000 000 лева равностойност (с 1 % на годишна база до 01.12.2020г., и 1.25% на годишна база след 01.12.2020г.), и на база сумарно салдо към 31.12.2020г. за горница над 1 млн. обща легова равностойност – 0.65 %. В този смисъл е заключението на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза Р. С.. За размера на таксата за съхранение от вещото лице е потвърдено, че е 0.65% върху наличността по сметката в края на деня на 31.12.2020г.

Също съгласно заключението, вещото лице е отговорило положително на въпроса увеличили ли са се нормативно установените разходи, които ответната Б. е направила, с постъпването по разплащателната сметка на ищеца при ответника на сумата от 8 000 000 лева.

По-конкретно според вещото лице в резултат на постъпилата на 06.11.2020г. сума в размер на 8 000 000 лева по банковата сметка на ищеца при ответника, за „Б. ДСК“ АД е възникнало задължение за заплащане на разходи, които са нормативно определени в Наредба № 21 на БНБ от 26.11.2015г. за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при Българска народна Б., Закона за гарантиране на влоговете в банките и Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, респективно са възникнали задължения към Фонда за реструктуриране на банките и Фонда за гарантиране на влоговете в банките. Начислената месечна такса наличност от ответника е била на база определения от БНБ годишен размер на разходите за свръх резерви на банките за 2020г – 0.70 %, разделен на 360 дни, като полученият дневен лихвен процент формира дължимата сума за съответния ден за свръх резерви от ответника към БНБ. Годишната такса за съхранение от 0.65% върху крайното салдо е била формирана въз основа на разходите на Б.та към ФГВБ върху гарантираната част от привлечените клиентски средства и разходите на Б.та към ФПБ за негарантираната от ФГВЛ част от привлечените клиентски средства. Формираният общ размер на разходите на „Б. ДСК“ АД към ФГВБ и ФПБ върху наличността на парични средства по банковата сметка на ищеца е била 499. 94 плюс 70 158. 80 лева., съответно формираният общ размер на нормативно признатите разходи на Б.та, дължими върху постъпилата наличност на парични средства по

банковата сметка на ищеца от 8 000 000 лева за месеците ноември и декември 2020г. са били в размер на 79 400. 12 лева. Вноските на Б.та във ФГВБ, дължими за 2020г., са били в общ размер на 34 642 190 лева, а вноските във ФПБ за 2020г. – общо 22 281 177 лева.

Плащанията са касаели най-големите банки в страната.

Заключението на вещото лице е оспорено от ищеца, но то не се опровергава от други обстоятелства и доказателства по делото, при което няма основание да не бъде прието от съда.

Паричните средства на ищеца по сметката при ответника (7 991 000 лева) са били изцяло прехвърлени на 20.01.2021г. по сметка в друга Б. - „УниКредит Булбанк“ АД, участвала в открита процедура за избор на обслужваща Б., съгласно изискванията на чл. 28, ал. 1, т. 3 от ППЗПП. Ответникът не е участвал в такава процедура и сметката в ответната Б. е била закрыта.

При така установеното от фактическа страна, от правна страна съдът намира следното:

Страните са били обвързани от договор за банкова платежна сметка (разплащателна сметка в лева), с приложими общи условия, съгласието за който е било постигнато изрично и писмено. Вложените от ищеца средства по сметката са били за осъществяване на дейността му като публично предприятие по чл. 2, ал. 1, т. 1 от ЗПП, включително след извършено увеличение на капитала на дружеството. Ответникът – търговска Б. е бил страна по договора като правопреемник на друга търговска Б. - „С.Ж.Е.“ АД („Е.“ АД), прекратена след извършено преобразуване (влИ.е) по чл. 262 от ТЗ.

На основание уговореното в първоначално приложимите към договора Общи условия (Общите условия на „С.Ж.Е.“ АД за банкови сметки и платежни услуги на корпоративни клиенти) за промяна при предоставяне на информация на титуляра, включително чрез съобщение на интернет страницата на Б.та, най-малко един месец преди датата, на която промените влизат в сила, и при липсата на възражения от страна на ищеца, след 01.05.2020г., техническо извършеното влИ.е, в отношенията между страните вече са били приложими Общи условия към договори за открИ.е и обслужване на разплащателни сметки на бизнес клиенти и за предоставяне на платежни услуги по тях на ответника „Б. ДСК“ АД. За новите общи условия е имало уведомяване от страна на ответника - правопреемник от 01.04.2020г.

В резултат на новите приложими общи условия, при публикуване на интернет страницата на Б.та и поставяне в банковите салони, приложима е била още Тарифата за бизнес клиенти на „Б. ДСК“ АД, по която ищецът не е възразил, а след публикуване на измененията от 01.12.2020г. на тарифата (на 20.11.2020г.) и поставянето ѝ в банковите салони - и тарифата в променения ѝ вариант, по която ищецът също не е имал възражения. Както се посочи от фактическа страна относно предвидения в общите условия на ответника

ред за уведомление, Б.та е уведомявала титулярите за всички промени в Общите условия, Лихвения бюлетин и Тарифата на Б.та, включително отнасящи се до промени в предоставяните платежни услуги, и за датата, на която промените влизат в сила, чрез съобщение на определени за това места в банковите салони, както и чрез публикуване на промените в интернет страницата на Б.та.

Уговореният начин за уведомяване в общите условия както на ответника, така и на „С.Ж.Е.“ АД преди вли.ето съответства на чл. 57, ал. 3 от ЗКИ относно отношенията между банките и обслужваните от тях лица – начин, избран по взаимно съгласие между вложителя и Б.та. Приложението на разпоредбата на чл. 57, ал. 3 от ЗКИ е с оглед характера на сключения между страните договор – за разплащателна сметка, по същество съдържащ елементи на договор за влог и договор за поръчка (§ 1, ал. 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на ЗКИ).

Общите условия на ответника, за които той е заявил след вли.ето, че са вече приложими, не са били оспорени от ищеца незабавно, при което са станали задължителни за него в хипотезата на чл. 298, ал. 1, т. 2 от ТЗ – ищецът е търговец и е бил уведомен (знаел е) за промяната. Това е и за тарифата на ответника преди и след изменението от 01.12.2020г.

Твърдението на ищеца, че не е бил уведомен за промяната в тарифата на ответната Б. от 01.12.2020г. и тази промяна няма действие в отношенията между страните, е неоснователно.

Отделно от това, както се възприе от фактическа страна, представляващият ищцовото дружество С.М. е бил уведомен на личния си електронен адрес за промяната в тарифата на ответника с електронното съобщение от 02.12.2020г. от специалист „Връзки с корпоративни клиенти“. Без значение е, че не е било посочено качеството му представляващ ищеца, щом не се установява, нито твърди, че той е представляващ и на друго юридическо лице (търговско дружество). Очевидно имейлът е можело да бъде предназначен единствено за „С.С.И О.“ ЕАД, бизнес клиент на „Б. ДСК“ АД и дружество което С.М. е представлявал.

При наличностите по сметката на ищеца – бизнес клиент, нефинансова институция, съответно на т. 9.1 от Тарифата за бизнес клиенти на „Б. ДСК“ АД, вр. т. 16 от общите условия на ответника, е била начислена месечна такса наличност – за всеки ден, в който общото дневно салдо надвишава 1 000 000 лева равностойност – 1% на годишна база върху цялото салдо – 5 568. 01 лева за месец ноември 2020г., и при променения процент за месец декември 2020г. - 8 649. 61 лева, а при сумарното салдо по сметката на ищеца към 31.12.2020г., приложима върху горницата над 1 млн. лева равностойност – 0.65% - 45 799. 62 лева такса за съхранение на парични средства в края на годината по т. 11 от Тарифата за бизнес клиенти на „Б. ДСК“ АД, в сила от 01.12.2020г.

Не се установява, нито твърди, различна индивидуална уговорка относно тези конкретни такси – такса наличност и такса съхранение както между ищеца и ответника „Б. ДСК“ АД, така и между ищеца и „С.Ж.Е.“ АД (последното съгласно рамковото споразумение от 28.10.2013г.). Индивидуалните уговорки със „С.Ж.Е.“ АД са касаели други

такси, а останали са били определяни по Тарифата за такси и комисионни на „С.Ж.Е.“ АД.

Начислените такси са били определени съответно на тарифата и удържани от ответника. Твърдението на ищеца за грешка относно размера на таксите е неоснователно. Б.та не е начислила недопустимо с обратно действие таксата за м. ноември 2020г., таксата наличност е върху цялото салдо, както и таксата съхранение е била начислена върху сума над 1 млн. лева от вложените средства, съгласно тарифата.

Без значение за таксата съхранение е, че парите са стояли в Б.та по-малко от 2 месеца. Съгласно т. 11 от тарифата на ответника след изменението ѝ от 01.12.2020г., относимо е било наличието на парични средства по сметката на ищеца в края на годината – за сумарното салдо по всички сметки на ниво клиент към 31.12. на съответната година. В този смисъл е и заключението на вещото лице – че дължимата годишна такса за съхранение се определя на база наличности с размер над 1 000 0000 лева на парични средства в края на деня на 31.12.2020г. по сметките на клиентите на Б.та и не се определя за период.

Неоснователно е също твърдението на ищеца, направено още в исковата молба, за припокрИ.е на таксите – начисляването им на едно и също основание (че таксата се явява веднъж тип годишна и втори път се прилага към 31.12.), което е само при ответната Б., а не и при другите търговски банки, между които са били разделени останалите получени бюджетни средства. Наведените обстоятелства обосновават приложимост на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 288 от ТЗ – твърдение за нищожност на уговорки между страните (отделни клаузи), тъй като накърняват добрите нрави при нееквивалентност на разменените престации. Такива обстоятелства, ако произтичат пряко от договора или от събраните доказателства, по правило се съобразяват и служебно от съда (Тълкувателно решение № 1/2020 от 27.04.2022г. по тълк. дело № 1/2020г. на ОСГТК на ВКС).

С оглед възприетото от фактическа страна няма основание такса от тарифата на ответната Б., предмет на делото, да бъде приета като такава в нарушение на чл. 26, ал. 1 от ЗЗД.

В съдебната практика е възприета приложимост на моралните критерии и спрямо поведението на търговеца при сключване и изпълнение на сделките. Това е, за да се избегне несправедливо и несъответстващо на нравствеността облагодетелстване (така Определение № 877 от 26.11.2012г. по т.д. № 662/2012г. на ВКС, ТК, II т.о., съответно посочените в определението Решение № 1/10.02.2009г. по т.д. № 372/2008г., Решение № 4/25.02.2009г. по т.д. № 395/2008г. на ВКС, ТК, I т.о. и Решение № 88/22.06.2010г. по т.д. № 911/2009г. на ВКС, ТК, I т.о.). Обстоятелствата са безспорни и при гражданските сделки изобщо (решение по гр.д. № 735/1999г. на ВКС, V г.о.).

При определяне на еквивалентността на разменените престации при търговските сделки обаче трябва да се касае не просто за явно неизгодни условия, а по аргумент от чл. 297 от ТЗ, съответно възприетото по Решение № 330 от 08.05.2008г. по т.д. № 987/2007г. на ВКС, II т.о. и Решение № 572 от 14.10.2008г. по т.д. № 336/2008г. на ВКС, I т.о., за условия по сделките, преценени към момента на сключването им, които са извънмерно неизгодни,

такива, при които е нравствено недопустимо с оглед на търговския оборот и търговската практика да бъде признато от съда, че пораждат правните си последици. Необходимо е да се касае за изключителна несправедливост и облагодетелстване за една от страните по сделката.

В случая такива обстоятелства не се установяват.

Процесните такси по т. 9.1 и т. 11 от тарифата при ответника се начисляват за внесени при Б.та суми на стойност над 1 млн. лева и се обосновават с парични задължения на самата Б., получила и държаща сумата на влог, със задължение за връщането ѝ на ищеца (§ 1, ал. 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на ЗКИ). По-конкретно, съгласно възприетото от фактическа страна на база заключението на съдебно-счетоводната експертиза, вложената сума в размер на 8 000 000 лева по сметката на ищеца при ответника е обосновавала задължение на ответника за заплащане на разходи, нормативно определени в Закона за гарантиране на влоговете в банките и Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, съответно актове на БНБ по приложението на тези закони. Формиран е бил общ размер на нормативно признатите разходи на Б.та от 79 400. 12 лева, дължими за месеците ноември и декември 2020г. Това е включително за таксата съхранение от 0.65% върху наличността по сметката в края на деня на 31.12.2020г., която не се е определяла за период. При тези разходи на Б.та не би могло да се обоснове нейно изключително облагодетелстване за сметка на ищеца.

Без значение е дали по делото е доказано плащането на суми от страна на ответника във връзка със задълженията (вноските на Б.та във ФГВБ за 2020г. в общ размер на 34 642 190 лева и тези във ФПБ за 2020г. - общо 22 281 177 лева). Относно е съществуването на задължения на Б.та за такива плащания и това, че нито се твърди, нито се установява задълженията да са били отменявани.

Без значение е още какви такси са били определяни при другите банки в страната щом се установява приложимост относно таксите на ответника в отношенията между страните и действителност на уговорките. Самият ответник е обосновал въвеждането на таксите по целесъобразност - с цел увеличената цена да не засегне всички ползватели на услугата, включително тези, които държат малки наличности, а от вещото лице е уточнено, че плащанията към БНБ касаят най-големите банки в страната, от които е и ответната Б..

Не се установява относимост на характера на вложените средства (че те са били предоставени на ищцовото дружество от държавния бюджет, като негов капитал, с цел стопанисване на студентски общежития и столове - извършване на основни ремонти и обзавеждане на сградите, при условията на чл. 7 от ЗПП). Няма уговорки между страните, които да изключват приложимост на таксите в този случай, нито нормативно основание за такова ограничение - такси да не бъдат наложени и събрани (удържани). Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗПП стопанската дейност на публичните предприятия се извършва при равни условия с други икономически предприятия.

Без значение е и дали ответната Б. е участвала в организираната от ищеца конкурсна

процедура след 01.01.2021г.

Или предявените от ищеца искове по чл. 55, ал. 1 от ЗЗД за връщане от ответника на платени банкови такси от общо 60 017. 24 лева като платени без основание са неоснователни. Плащането на сумите от ищеца на ответника е било във връзка с действалия между страните договор за банкова платежна сметка (разплащателна сметка в лева) с приложима по договора тарифа относно банковите такси за откриване и обслужване на сметката, която тарифа в относимите си части (клаузи) не е недействителна.

Като акцесорни неоснователни са и исковете за изтекли лихви по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД от датата на съответното удържане на таксите до окончателното плащане, като до 27.08.2021г., датата на исковата молба – общо 9 514. 96 лева.

При отхвърляне на иска по чл. 55, ал. 1 от ЗЗД в частта за сумата от 45 799. 62 лева съдът не се произнася по предявеното при условията на евентуалност възражение за прихващане с остатък от задълженията на ищеца за такса наличност за месец януари 2021г., възлизаща в размер на 4 685. 85 лева.

По разноските

Ищецът е поискал присъждане на направените по делото разноски, но с оглед изхода на делото разноски по чл. 78, ал. 1 от ГПК не са дължими.

Дължими са разноски на ответника съгласно чл. 78, ал. 3 от ГПК – общо 1 860 лева, от които 1 500 лева разноски за вещо лице и 360 лева юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 78, ал. 8 от ГПК, вр. чл. 37, ал. 1 от ЗПП, вр. чл. 25, ал. 1 от Наредба № 1 за заплащането на правната помощ.

Воден от горното съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от „С.С.И О.“ ЕАД, с ЕИК ***** и със седалище и адрес на управление гр. София, район „Студентски“, ж.к. „*****“, срещу „Б. ДСК“ АД, с ЕИК ***** и със седалище и адрес на управление гр. София, район „*****“,

ул.“*****”, искове с правно основание чл. 55, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за заплащане на сумата от 60 017. 24 лева, подлежащи на връщане неправомерно начислени и удържани банкови такси, със законната лихва за забава от датата на исковата молба (27.08.2021г.) до окончателното плащане, както и 9 514. 96 лева изтекли лихви, с разносните по делото по чл. 78, ал. 1 от ГПК.

ОСЪЖДА „С.С.И О.“ ЕАД, с ЕИК ***** и със седалище и адрес на управление гр. София, район „Студентски“, ж.к.“*****”, да заплати на „Б. ДСК“ АД, с ЕИК ***** и със седалище и адрес на управление гр. София, район „*****“, ул.“*****”, сумата от 1 860 лева (хиляда осемстотин и шестдесет лева) разноси по делото, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК

Решението подлежи на обжалване пред Апелативен съд – гр. София в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____